

Богдан ПОПАДИЧ, аспірант

Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет»,

м. Ужгород

e-mail: bohdan.popadych@uzhnu.edu.ua

ORCID: 0000-0002-4978-5035

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ ЧЕРЕЗ ТЕХНОЛОГІЮ КОНТЕКСТНОГО НАВЧАННЯ

Ключові слова: професійна компетентність, майбутні юристи, технологія, контекстне навчання, модель, заклад вищої освіти.

Вступ. Сучасна вимога до професійної підготовки майбутнього фахівця – це формування людини, яка здатна орієнтуватися у багатьох напрямках людської діяльності та швидко самонавчатися на окремих її ділянках (Ануфрієва, 2018, с. 160). Ми з'ясували, що професіонал – це фахівець, який опанував високий рівень професійної діяльності, свідомо змінюється і розвивається під час діяльності, вносить індивідуальний творчий вклад у професію, знайшов своє індивідуальне призначення, стимулює в суспільстві інтерес до результатів своєї професійної діяльності та підвищує престиж своєї професії у суспільстві (Попадич О. О., 2022, с. 124). Професіонал повинен бути мобільним, комунікабельним, потрібним на ринку праці. У зв'язку з цим завдання вищої освіти полягає в тому, щоб майбутні юристи не тільки здобули глибокі знання юриспруденції, а й стали людьми з високою загальною і професійною культурою, гуманними, відповідальними за свої дії. Підготовка майбутніх юристів зі сформованою професійною позицією є пріоритетним напрямом у професійному навчанні у виші.

Мета. Здійснити аналіз ключових аспектів формування професійної компетентності майбутніх юристів через технологію контекстного навчання.

Проблема формування професійної компетентності майбутніх юристів є актуальною. Окремі її аспекти досліджені вітчизняними й закордонними науковцями: формування професійної компетентності майбутнього вчителя на засадах контекстного навчання (Скворцова С. О.), майбутній учитель і контекстне

навчання (Безносьок О. О.), технологія контекстного навчання в організації дидактичної підготовки студентів у вищій педагогічній школі (Гузій Н. В.). Закордонні дослідники С. Сіз (Sears Susan) Susan, S. К. Хадсон (Clemente Charles Hudson), В. Візлер визначають контекстну освіту як таку концепцію навчання, за якою співвідноситься зміст навчального предмета з реальним світом ситуацій, що спонукає студентів до встановлення зв'язку між отриманими знаннями та їх застосуванням у різних контекстах життя: як сім'янина, громадянина, професіонала (Мирончук, 2018, с. 96). Однак недостатньо досліджена проблема формування професійної компетентності майбутніх юристів через технологію контекстного навчання.

Результати. Професія юриста – це особливий рід занять, який посідає особливе місце в системі суспільного поділу праці. Сьогодні в процесі підготовки кваліфікованих фахівців-юристів потрібно врахувати багатofункціональність і багатозадачність змісту професійної діяльності в умовах, які здатні розв'язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі права або у процесі навчання та виховання, що передбачає застосування правових доктрин та принципів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (*Освітньо-професійна програма «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 «Право» ДВНЗ «Ужгородський національний університет», б. д.*)

Аналіз технологій навчання показав, що традиційні навчальні технології, які ґрунтуються на пасивній ролі студента в отриманні знань, не задовольняють сучасні вимоги суспільства до випускника як до юриста з активною життєвою позицією. Тому важливо переглянути технології навчання з погляду їхньої соціальної корисності.

Серед інноваційних навчальних технологій у професійній підготовці фахівців нам імпонує технологія контекстного навчання (лат. contextus – тісний зв'язок, зчеплення, сплетіння) – це навчання, в якому динамічно моделюється предметний і соціальний зміст професійної праці, чим забезпечуються умови трансформації навчальної діяльності студента в професійну діяльність фахівця (Вейланде & Прокоф'єва, 2021, с. 246).

Для технології контекстного навчання використано один із важливих загальнонаукових методів дослідження – моделювання (О. О. Попадич, 2021, с.188). Контекстне навчання виступає динамічною моделлю поступального руху діяльності студентів (рис. 1).

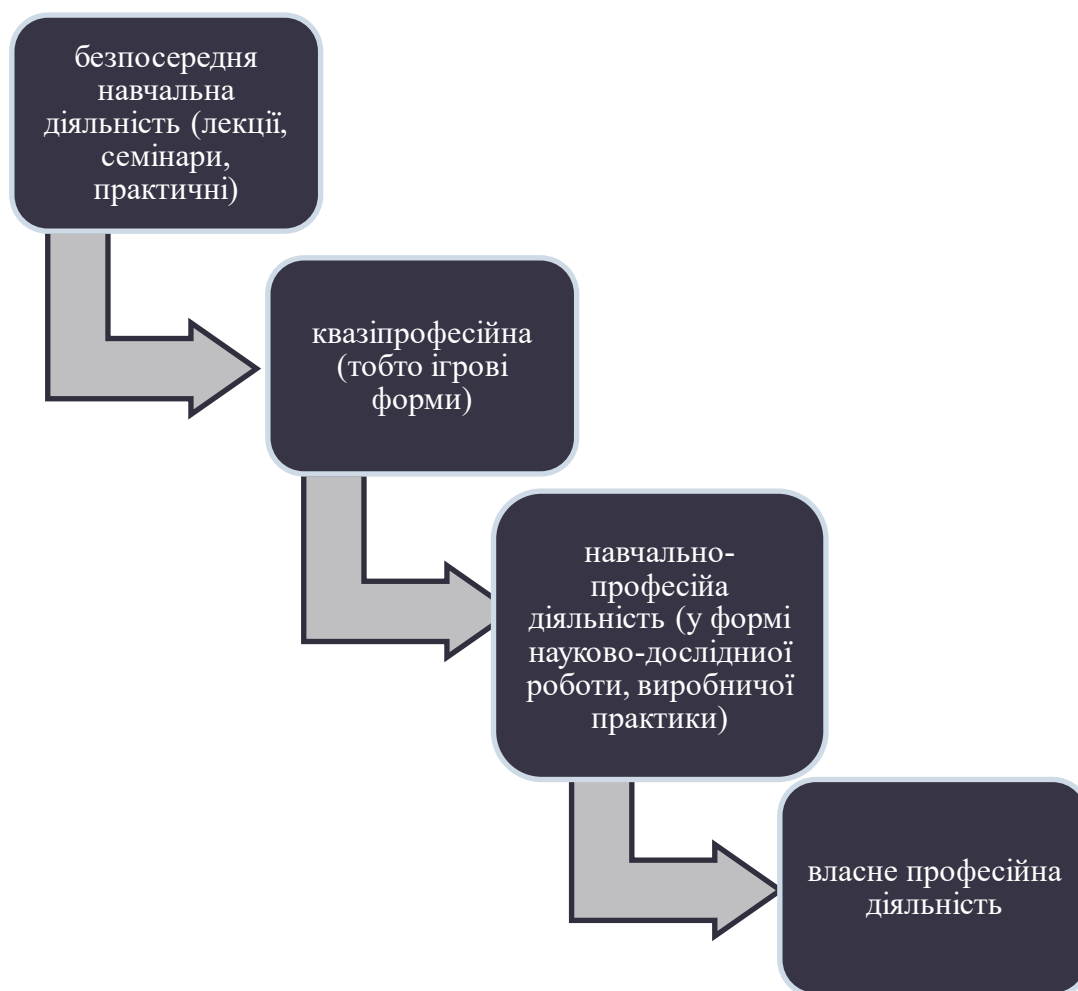

Рис. 1. Динамічна модель контекстного навчання

Контекстне навчання реалізують за допомогою семіотичної, імітаційної та соціальної навчальних моделей. Розглянемо зміст цих моделей навчання.

Суть семіотичної навчальної моделі полягає в тому, що майбутні юристи вивчають вербальні або письмові тексти, що містять теоретичну інформацію у формі лекційного матеріалу, традиційних навчальних занять, виконання індивідуальних завдань. Одиницею роботи студента виступає мовленнєва дія, а засобом роботи – текст.

Імітаційна навчальна модель – це змодельована ситуація майбутньої юридичної діяльності. Одиницею роботи студента-юриста є предметна дія, яка практично перетворює професійну ситуацію, що імітується. Засобом роботи виступає в цьому випадку контекст.

Соціальна навчальна модель – це фрагмент професійної діяльності або проблемна ситуація, які вирішують студенти. Вчинок є основною одиницею активності студента, він передбачає спрямовану на іншу людину дію, відповідний відгук і корекцію цієї дії. Засобом роботи в даній моделі слугує підтекст, який формує ціннісне ставлення майбутнього юриста до людей і своєї професії.

Згідно з теорією контекстного навчання модель діяльності юриста дістає відображення в діяльнісній моделі його підготовки у виші. Предметний зміст діяльності студента проєктується як система навчальних проблемних ситуацій і завдань, що наближені до професійних. Засвоєння соціальних норм відбувається паралельно з навчальним процесом через форми спільної діяльності студентів-юристів. Цьому сприяє проблемний підхід у навчанні, який визначає більш змістовий, цікавий і продуктивний шлях пізнавальної діяльності студента, ніж за традиційного підходу.

Контекстне навчання у закладі вищої освіти знімає проблему адаптації випускників-юристів до професійної діяльності в організації, оскільки передбачає не тільки активний розвиток розумової діяльності, а й професійний та соціальний контекст навчання.

Висновки. Таким чином, технологія контекстного навчання готує майбутнього юриста до професійної діяльності вже у закладі вищої освіти, поетапно формуючи в нього вже практичні навички, необхідні безпосередньо в роботі.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розгляді проблематики формування професійної компетентності майбутніх юристів у контексті цифровізації освітнього процесу.

Конфлікт інтересів. Немає.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ануфрієва, О. Л. (2018). *Конкурентоспроможний випускник закладу вищої освіти: модель оцінки рівня конкурентоспроможності майбутнього*

менеджера. ДЗВО «Університет менеджменту освіти», Навчально-науковий інститут менеджменту та психології.

2. Попадич, Б. Т. (2022). Відмінності hard-skills та soft-skills компетенцій майбутніх юристів. У *«Світ наукових досліджень»*. Випуск 14» (с. 123–126). ГО «Наукова спільнота»; WSSG w Przeworsku. – Тернопіль: ФО-П Шпак В.Б.

3. Скворцова, С. О. (2010). Формування професійної компетентності майбутнього вчителя на засадах контекстного навчання. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*, (35), 66–71.

4. Безносюк, О. О. (б. д.). Майбутній учитель і контекстне навчання. У *Теорія навчання* (с. 43–51). http://nv-kogri.ucoz.ua/index/vipusk_7/0-20

5. Гузій, Н. В. (2012). Технологія контекстного навчання в організації дидактичної підготовки студентів у вищій педагогічній школі. *Вища освіта України*, 1, 363–370.

6. Susan, S. (2003). *Introduction to Contextual Teaching and Learning*. Bloomington.

7. Clemente Charles, C. C., & Whisler, V. R. (б. д.). *Contextual Teaching and Learning for Practitioners*. [http://www.iiisci.org/journal/cv\\$/sci/pdfs/e668ps.pdf](http://www.iiisci.org/journal/cv$/sci/pdfs/e668ps.pdf)

8. Мирончук, Н. М. (2018). Контекстний підхід у підготовці студентів до професійної діяльності у зарубіжній педагогічній теорії. *Креативна педагогіка*, (13), 95–101.

9. *Освітньо-професійна програма «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 «Право» ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*. (б. д.). <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/48020>

10. Вейландє, Л. В.-В., & Прокоф'єва, Л. Б. (2021). Контекстне навчання як фактор формування професійної компетентності магістрів спеціальності «Освітні, педагогічні науки». *Актуальні питання гуманітарних наук*, 1(36), 245–251.

11. Попадич, О. О. (2021). *Підготовка майбутніх учителів до формування правової компетентності учнів початкової школи: теорія та практика*. Термінова поліграфія.